

Ambitie: Financiën

Herijking kadernota Financiën 2026

Omschrijving (toelichting)

Er is meer financiële ruimte nodig om instrumenten die in de regionale samenwerking zijn ontwikkeld als vaste kostenposten binnen de jaarlijkse budgetten op te nemen. Voor de uitvoering van het Integrale Huisvestingsplan voor de basisscholen is meer budget nodig. Met name voor de aankoop van grond en de inrichting van school in Waalre-Noord. Nu zijn alleen de bouwkosten opgenomen in de begroting, planologisch is er ook vertraging opgelopen.

Door de grote investeringen in de openbare ruimte zijn onze solvabiliteit en liquiditeit zorgwekkend.

Kader Raadsprogramma

Omschrijving (toelichting)

De gemeente Waalre is op dit moment financieel gezond. Maar we staan de komende jaren voor een grote uitdaging door achterblijvende inkomsten vanuit het Rijk. Keuzes en slimme besparingen in samenspraak met onze inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers, staan voorop bij de uitvoering van bestaand en nieuw beleid. Het verhogen van de lokale lasten zullen we terughoudend inzetten. Voor een gezond financieel beleid bouwen we voldoende weerstandvermogen op om eventuele calamiteiten financieel op te kunnen vangen.

Wat willen we bereiken?

1. De begroting is meerjarig sluitend.

Wat gaan we daarvoor doen?

Met de Auditcommissie wordt de vraag beantwoord hoe we de raad het beste in positie brengen in relatie tot het financieel beleid en de rechtmatigheidsverantwoording door het college.

Wellicht vraagt dit nog een doorontwikkeling van de Auditcommissie. Het college en de organisatie ondersteunen deze ontwikkeling graag waar nodig.

Voortgang (groen: afgerond / oranje: loopt / rood: nog niet gestart)

Toelichting voortgang Nieuw

Er zijn structurele overleggen met de auditcommissie waarin hier constant aandacht voor is.

Planning (groen: op planning / oranje: lichte afwijking / rood: wijkt af van planning)

Budget (Groen: er is voldoende budget gereserveerd / Oranje: er is budget gereserveerd maar niet voldoende / Rood: er is nog geen budget gereserveerd)

Budget (toelichting)

Om een gezond financieel beleid te kunnen voeren evalueren we het instrumentarium en de werkwijze van de planning- en control cyclus en stellen deze waar nodig bij.

Dit geldt ook voor ander financieel beleid en bijbehorend instrumentarium. Bijstellingen worden waar relevant ook verwerkt in een nieuwe Financiële Verordening. Bij dit proces wordt de Auditcommissie betrokken.

Voortgang (groen: afgerond / oranje: loopt / rood: nog niet gestart)

Toelichting voortgang Nieuw

De P&C-cyclus is volop in ontwikkeling. Het programma Pepperflow is in 2024 in gebruik genomen en wordt dit jaar en het komende jaar uitgebreid naar alle P&C producten. Daarnaast is de Kadernota meer strategisch van aard en daardoor eerder in de jaarplanning opgenomen.

Planning (groen: op planning / oranje: lichte afwijking / rood: wijkt af van planning)

Loopt conform P&C-cyclus.

Budget (Groen: er is voldoende budget gereserveerd / Oranje: er is budget gereserveerd maar niet voldoende / Rood: er is nog geen budget gereserveerd)

Budget (toelichting)

De aanpassingen worden verwerkt met eigen medewerkers binnen bestaande middelen. De aanschaf voor het programma Pepperflow is opgenomen in de bestaande begroting.

We benutten de uitgangspunten van de raad als kader bij het opstellen van begrotingen en meerjarenramingen

Gemeenten hebben de afgelopen jaren steeds meer taken toebedeeld gekregen vanuit het Rijk, terwijl er structureel te weinig financiële ruimte wordt gegeven om deze taken goed te kunnen (blijven) uitvoeren, zeker ook in het licht van huidige ontwikkelingen. Gemeenten staan daarom voor een groot dilemma: bezuinigen op bepaalde beleidsvelden, of verhogen van de belastingen voor inwoners? We zijn blij met de ruimte en de uitgangspunten die de raad ons op dit punt heeft meegegeven en benutten dit als kader bij het opstellen van begrotingen en meerjarenramingen.

Voortgang (groen: afgerond / oranje: loopt / rood: nog niet gestart)

Toelichting voortgang Nieuw

We hanteren deze uitgangspunten als leidraad, echter de huidige uitdagingen voor gemeente zijn zo groot dat volledig handhaven van de uitgangspunten niet mogelijk is. Deze situatie is vooralsnog tijdelijk en we hebben de ambitie om deze zo snel als mogelijk te hanteren.

Planning (groen: op planning / oranje: lichte afwijking / rood: wijkt af van planning)

Niet van toepassing.

Budget (Groen: er is voldoende budget gereserveerd / Oranje: er is budget gereserveerd maar niet voldoende / Rood: er is nog geen budget gereserveerd)

Budget (toelichting)

Niet van toepassing.

We maken een ontwikkeling door van operationele financiën en financial control naar business control, van past naar future controls.

Deze ontwikkeling wordt ondersteund door de komst van een business controller en ondersteuning door technologie.

Voortgang (groen: afgerond / oranje: loopt / rood: nog niet gestart)

Toelichting voortgang Nieuw

Dit is een doorlopend proces waar we als organisatie kleine stappen in zetten.

Planning (groen: op planning / oranje: lichte afwijking / rood: wijkt af van planning)

Budget (Groen: er is voldoende budget gereserveerd / Oranje: er is budget gereserveerd maar niet voldoende / Rood: er is nog geen budget gereserveerd)

Budget (toelichting)

We onderzoeken welke uitgaven en mogelijkheden voor nieuw beleid er zijn zonder de lasten te verhogen.

Voortgang (groen: afgerond / oranje: loopt / rood: nog niet gestart)

Toelichting voortgang Nieuw

In het proces om te komen tot een Kadernota en begroting 2026 wordt uitgebreid onderzoek gedaan naar (on)mogelijkheden en kansen binnen de inkomsten en uitgaven

van de begroting. Daarbij wordt gebruikt gemaakt van eigen kennis en kunde, maar ook van andere gemeenten, denktanks, artificiële intelligentie en (beperkte inzet) van een adviesbureau.

Planning (groen: op planning / oranje: lichte afwijking / rood: wijkt af van planning)

De resultaten van eerdergenoemd onderzoek vormen fundamentele knoppen waaraan u kunt draaien en deze worden met u gedeeld in de Kadernota. Kleinere kansen/mogelijkheden nemen we direct op in de Begroting 2026.

Budget (Groen: er is voldoende budget gereserveerd / Oranje: er is budget gereserveerd maar niet voldoende / Rood: er is nog geen budget gereserveerd)

Budget (toelichting)

De uitkomsten van dit onderzoek worden met u gedeeld in het proces rondom de Kadernota en Begroting 2026.

We stellen een meerjarig investeringsprogramma op voor een juiste balans en prioritering in financiële middelen en nieuw beleid.

Voortgang (groen: afgerond / oranje: loopt / rood: nog niet gestart)

Toelichting voortgang Nieuw

In de voorbereiding op de Kadernota 2026 is met de teams nagedacht over ontwikkelingen die op korte, middellange en lange termijn op ons afkomen en of deze ontwikkelingen inzet en middelen van de gemeente gaan vragen. Daarnaast wordt jaarlijks een doorkijk gemaakt naar investeringen die op de gemeente afkomen. Deze informatie vormt de basis voor het meerjarig investeringsprogramma wat in de begroting 2026 wordt opgenomen.

Planning (groen: op planning / oranje: lichte afwijking / rood: wijkt af van planning)

Het meerjarig investeringsprogramma wordt opgenomen in de begroting 2026.

Budget (Groen: er is voldoende budget gereserveerd / Oranje: er is budget gereserveerd maar niet voldoende / Rood: er is nog geen budget gereserveerd)

Budget (toelichting)

In de huidige begroting 2025-2028 is een meerjarig investeringsprogramma opgenomen. In het proces richting opstellen van de begroting 2026 wordt het huidige meerjarig investeringsprogramma geactualiseerd en financieel vertaald.

Wat willen we bereiken?

2. Ons uitgangspunt is dat de hoogte van de vrije reserves minimaal 110% van het totaal van de risico's bedraagt.

Wat gaan we daarvoor doen?

We benutten de uitgangspunten van de raad als kader bij het opstellen van begrotingen en meerjarenramingen

Gemeenten hebben de afgelopen jaren steeds meer taken toebedeeld gekregen vanuit het Rijk, terwijl er structureel te weinig financiële ruimte wordt gegeven om deze taken goed te kunnen (blijven) uitvoeren, zeker ook in het licht van huidige ontwikkelingen. Gemeenten staan daarom voor een groot dilemma: bezuinigen op bepaalde beleidsvelden, of verhogen van de belastingen voor inwoners? We zijn blij met de ruimte en de uitgangspunten die de raad ons op dit punt heeft meegegeven en benutten dit als kader bij het opstellen van begrotingen en meerjarenramingen.

Voortgang (groen: afgerond / oranje: loopt / rood: nog niet gestart)

Toelichting voortgang Nieuw

We hanteren deze uitgangspunten als leidraad, echter de huidige uitdagingen voor gemeente zijn zo groot dat volledig handhaven van de uitgangspunten niet mogelijk is. Deze situatie is voornamelijk tijdelijk en we hebben de ambitie om deze zo snel als mogelijk te hanteren.

Planning (groen: op planning / oranje: lichte afwijking / rood: wijkt af van planning)

Niet van toepassing.

Budget (Groen: er is voldoende budget gereserveerd / Oranje: er is budget gereserveerd maar niet voldoende / Rood: er is nog geen budget gereserveerd)

Budget (toelichting)

Niet van toepassing.

Wat willen we bereiken?

3. Het kengetal 'Solvabiliteitsratio' wordt verantwoord en gemonitord in de bestaande P&C-cyclus, waarbij de waarde van het kengetal solvabiliteitsratio minimaal 20% bedraagt.

Wat gaan we daarvoor doen?

We benutten de uitgangspunten van de raad als kader bij het opstellen van begrotingen en meerjarenramingen

Gemeenten hebben de afgelopen jaren steeds meer taken toebedeeld gekregen vanuit het Rijk, terwijl er structureel te weinig financiële ruimte wordt gegeven om deze taken goed te kunnen (blijven) uitvoeren, zeker ook in het licht van huidige ontwikkelingen. Gemeenten staan daarom voor een groot dilemma: bezuinigen op bepaalde beleidsvelden, of verhogen van de belastingen voor inwoners? We zijn blij met de ruimte en de uitgangspunten die de raad ons op dit punt heeft meegegeven en benutten dit als kader bij het opstellen van begrotingen en meerjarenramingen.

Voortgang (groen: afgerond / oranje: loopt / rood: nog niet gestart)

Toelichting voortgang Nieuw

We hanteren deze uitgangspunten als leidraad, echter de huidige uitdagingen voor gemeente zijn zo groot dat volledig handhaven van de uitgangspunten niet mogelijk is.

Deze situatie is vooralsnog tijdelijk en we hebben de ambitie om deze zo snel als mogelijk te hanteren.

Planning (groen: op planning / oranje: lichte afwijking / rood: wijkt af van planning)

Niet van toepassing.

Budget (Groen: er is voldoende budget gereserveerd / Oranje: er is budget gereserveerd maar niet voldoende / Rood: er is nog geen budget gereserveerd)

Budget (toelichting)

Niet van toepassing.

Wat willen we bereiken?

4. Het kengetal 'Structurele exploitatieruimte' wordt verantwoord en gemonitord in de bestaande P&C-cyclus, waarbij de waarde van het kengetal structurele exploitatieruimte minimaal 0% bedraagt.

Wat gaan we daarvoor doen?

We benutten de uitgangspunten van de raad als kader bij het opstellen van begrotingen en meerjarenramingen

Gemeenten hebben de afgelopen jaren steeds meer taken toebedeeld gekregen vanuit het Rijk, terwijl er structureel te weinig financiële ruimte wordt gegeven om deze taken goed te kunnen (blijven) uitvoeren, zeker ook in het licht van huidige ontwikkelingen. Gemeenten staan daarom voor een groot dilemma: bezuinigen op bepaalde beleidsvelden, of verhogen van de belastingen voor inwoners? We zijn blij met de ruimte en de uitgangspunten die de raad ons op dit punt heeft meegegeven en benutten dit als kader bij het opstellen van begrotingen en meerjarenramingen.

Voortgang (groen: afgerond / oranje: loopt / rood: nog niet gestart)

Toelichting voortgang Nieuw

We hanteren deze uitgangspunten als leidraad, echter de huidige uitdagingen voor gemeente zijn zo groot dat volledig handhaven van de uitgangspunten niet mogelijk is. Deze situatie is vooralsnog tijdelijk en we hebben de ambitie om deze zo snel als mogelijk te hanteren.

Planning (groen: op planning / oranje: lichte afwijking / rood: wijkt af van planning)

Niet van toepassing.

Budget (Groen: er is voldoende budget gereserveerd / Oranje: er is budget gereserveerd maar niet voldoende / Rood: er is nog geen budget gereserveerd)

Budget (toelichting)

Niet van toepassing.

Wat willen we bereiken?

5. De uitvoering van onze gemeentelijke taken voeren wij op een zuinige en effectieve manier uit. Zodat lokale belastingen zo laag mogelijk kunnen blijven.

Wat gaan we daarvoor doen?

Om het niveau van dienstverlening en voorzieningen op peil te houden en te verbeteren is het noodzakelijk daarvoor ook een bijdrage van onze inwoners te vragen.

We houden daarbij rekening met de belastingdruk bij omliggende en vergelijkbare gemeenten. Ander uitgangspunt is dat de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen. We hebben oog voor de kwetsbaren c.q. minder draagkrachtigen en compenseren waar mogelijk en nodig.

Voortgang (groen: afgerond / oranje: loopt / rood: nog niet gestart)

Toelichting voortgang Nieuw

De hoogte van de OZB- tarieven is een van de fundamentele knoppen waar aan de Raad kan draaien in de kadernota. De uiteindelijke vaststelling van de OZB-tarieven vindt bij het vaststellen van de begroting plaats.

Planning (groen: op planning / oranje: lichte afwijking / rood: wijkt af van planning)

De planning loopt mee met de P&C-cyclus.

Budget (Groen: er is voldoende budget gereserveerd / Oranje: er is budget gereserveerd maar niet voldoende / Rood: er is nog geen budget gereserveerd)

Budget (toelichting)

Niet van toepassing.

Wat willen we bereiken?

6. We zien een geleidelijke jaarlijkse verhoging bovenop de indexering van de jaarlijkse OZB op het moment van schrijven als noodzakelijk. We gaan voorsnog uit van stappen tussen 5 en 10 %.

We voorzien een groot tekort in 2026 in onze meerjarenramingen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Om het niveau van dienstverlening en voorzieningen op peil te houden en te verbeteren is het noodzakelijk daarvoor ook een bijdrage van onze inwoners te vragen.

We houden daarbij rekening met de belastingdruk bij omliggende en vergelijkbare gemeenten. Ander uitgangspunt is dat de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen. We hebben oog voor de kwetsbaren c.q. minder draagkrachtigen en compenseren waar mogelijk en nodig.

Voortgang (groen: afgerond / oranje: loopt / rood: nog niet gestart)

Toelichting voortgang Nieuw

De hoogte van de OZB- tarieven is een van de fundamentele knoppen waar aan de Raad kan draaien in de kadernota. De uiteindelijke vaststelling van de OZB-tarieven vindt bij het vaststellen van de begroting plaats.

Planning (groen: op planning / oranje: lichte afwijking / rood: wijkt af van planning)

De planning loopt mee met de P&C-cyclus.

Budget (Groen: er is voldoende budget gereserveerd / Oranje: er is budget gereserveerd maar niet voldoende / Rood: er is nog geen budget gereserveerd)

Budget (toelichting)

Niet van toepassing.

Wat willen we bereiken?

7. Het verhogen van de lokale lasten zetten we terughoudend in. En alleen in het geval dat nut en noodzaak duidelijk zijn.

Wat gaan we daarvoor doen?

Om het niveau van dienstverlening en voorzieningen op peil te houden en te verbeteren is het noodzakelijk daarvoor ook een bijdrage van onze inwoners te vragen.

We houden daarbij rekening met de belastingdruk bij omliggende en vergelijkbare gemeenten. Ander uitgangspunt is dat de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen. We hebben oog voor de kwetsbaren c.q. minder draagkrachtigen en compenseren waar mogelijk en nodig.

Voortgang (groen: afgerond / oranje: loopt / rood: nog niet gestart)

Toelichting voortgang Nieuw

De hoogte van de OZB- tarieven is een van de fundamentele knoppen waar aan de Raad kan draaien in de kadernota. De uiteindelijke vaststelling van de OZB-tarieven vindt bij het vaststellen van de begroting plaats.

Planning (groen: op planning / oranje: lichte afwijking / rood: wijkt af van planning)

De planning loopt mee met de P&C-cyclus.

Budget (Groen: er is voldoende budget gereserveerd / Oranje: er is budget gereserveerd maar niet voldoende / Rood: er is nog geen budget gereserveerd)

Budget (toelichting)

Niet van toepassing.

Wat willen we bereiken?

8. We schatten Inkomsten en uitgaven reëel in, inventariseren risico's en nemen passende (beheer)maatregelen mee.

Wat gaan we daarvoor doen?

De financiële ruimte om de ambities voor de komende periode te realiseren is structureel onvoldoende als we geen maatregelen nemen.

De financiële situatie van gemeenten staat onder druk. De gemeente Waalre is wat dit betreft geen uitzondering. De VNG heeft hierover - ook namens Waalre - stevig de alarmbel geluid in politiek Den Haag. Ook met de aantreding van een nieuw kabinet is de financiële situatie nog steeds onzeker en de herijking van het gemeentefonds lijkt slechter uit te pakken dan eerder gedacht. De financiële ruimte om de ambities voor de komende periode te realiseren is structureel onvoldoende als we geen maatregelen nemen.

Voortgang (groen: afgerond / oranje: loopt / rood: nog niet gestart)

Toelichting voortgang Nieuw

Gedurende het proces om te komen tot een kadernota 2026 wordt een uitgebreid onderzoek gedaan naar mogelijkheden voor het creëren van financiële ruimte.

Planning (groen: op planning / oranje: lichte afwijking / rood: wijkt af van planning)

Dit loopt mee in de planning van de P&C-cyclus.

Budget (Groen: er is voldoende budget gereserveerd / Oranje: er is budget gereserveerd maar niet voldoende / Rood: er is nog geen budget gereserveerd)

Budget (toelichting)

Dit onderzoek wordt uitgevoerd door eigen medewerkers binnen de bestaande uren.

Wat willen we bereiken?

9. Structurele uitgaven dekken we niet met incidentele middelen.

Wat gaan we daarvoor doen?

We benutten de uitgangspunten van de raad als kader bij het opstellen van begrotingen en meerjarenramingen

Gemeenten hebben de afgelopen jaren steeds meer taken toebedeeld gekregen vanuit het Rijk, terwijl er structureel te weinig financiële ruimte wordt gegeven om deze taken goed te kunnen (blijven) uitvoeren, zeker ook in het licht van huidige ontwikkelingen. Gemeenten staan daarom voor een groot dilemma: bezuinigen op bepaalde beleidsvelden, of verhogen van de belastingen voor inwoners? We zijn blij met de ruimte en de uitgangspunten die de raad ons op dit punt heeft meegegeven en benutten dit als kader bij het opstellen van begrotingen en meerjarenramingen.

Voortgang (groen: afgerond / oranje: loopt / rood: nog niet gestart)

Toelichting voortgang Nieuw

We hanteren deze uitgangspunten als leidraad, echter de huidige uitdagingen voor gemeente zijn zo groot dat volledig handhaven van de uitgangspunten niet mogelijk is. Deze situatie is vooralsnog tijdelijk en we hebben de ambitie om deze zo snel als mogelijk te hanteren.

Planning (groen: op planning / oranje: lichte afwijking / rood: wijkt af van planning)

Niet van toepassing.

Budget (Groen: er is voldoende budget gereserveerd / Oranje: er is budget gereserveerd maar niet voldoende / Rood: er is nog geen budget gereserveerd)

Budget (toelichting)

Niet van toepassing.

